

АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ИЗДАВАЧ
Академија наука и умјетности Републике Српске

ЗА ИЗДАВАЧА
Рајко Кузмановић

ПРАВА ИЗДАВАЧА
Copyright © Академија наука и умјетности Републике Српске
Бања Лука
Сва права задржана

ЗА ШТАМПАРИЈУ
Јелена Милинчић

ТИРАЖ
2.000

ISBN 978-99976-42-04-2

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

0/9(497.6РС)(031.038)

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА Републике Српске. 2, В-Г / [уређивачки одбор Рајко Кузмановић ... [и др.] ; главни редактор Рајко Кузмановић ; одговорни уредник Драгољуб Мирјанић ; редактори Жељко Вујадиновић, Милутин Вујић]. - Бања Лука : Академија наука и умјетности Републике Српске, 2018 (Лакташи : Графомарк). - 759 стр. : илустр. ; 28 cm

Текст штампан двостубачно. - Тираж 2.000. - Скраћенице: стр. 13-18.

ISBN 978-99976-42-04-2

COBISS.RS-ID 7641624

АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

2

В–Г

Бања Лука
2018

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

Рајко Кузмановић, председник,
Драго Бранковић, Радослав Грујић, Драган Давидовић, Милорад Додик,
Љубомир Зуковић, Васкрсија Јањић, Сениша Каран, Јасмин Комић,
Бранко Летић, Дане Малешевић, Милан Матаруга, Драгољуб Мирјанић,
Никола Поповић, Игор Радојичић, Слободан Реметић,
Раде Ристовић, Снежана Савић, Жељка Цвијановић, Недељко Чубриловић

ЦЕНТРАЛНА РЕДАКЦИЈА

Рајко Кузмановић, председник,
Драго Бранковић, Љубомир Зуковић, Васкрсија Јањић, Драгољуб Мирјанић,
Раде Михаљчић, Слободан Реметић, Миливоје Унковић, Дренка Шећеров Зечевић

ИЗВРШНИ ОДБОР УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

Рајко Кузмановић, председник,
Драго Бранковић, Љубомир Зуковић, Драгољуб Мирјанић, Васкрсија Јањић

ГЛАВНИ РЕДАКТОР

Рајко Кузмановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Драгољуб Мирјанић

ИЗВРШНИ УРЕДНИК

Драго Бранковић

ЛИКОВНИ УРЕДНИК

Миливоје Унковић

РЕДАКТОРИ

Жељко Вујадиновић, Милутин Вујић

РЕЦЕНЗЕНТИ

Десанка Ковачевић Којић, Слободан Перовић, Драган Станић

КООРДИНАТОР СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ

Жељко Вујадиновић

ЛЕКТОРИ

Татјана Атлагић Остојић, Рената Видачић,
Наташа Ракас Аранђеловић, Сњежана Тешић

СТРУЧНИ САРАДНИЦИ

Дражен Богић, Тамара Вуковић Драгичевић, Дарко Дивнић,
Младен Ђумић, Марко Јанковић, Татјана Лајшић, Милијана Лека,
Анђелка Павловић, Данијел Родић, Драгана Тејић, Наталија Чало

ТЕХНИЧКО УРЕЂЕЊЕ И ПРЕЛОМ

Божана Ђурић

СТРУЧНЕ РЕДАКЦИЈЕ И УРЕДНИЦИ

СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈСКУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	Радован Илић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ	Алекса Буха
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ЕКОНОМИЈУ	Рајко Томаш
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ	Славица Јандрић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ИСТОРИЈУ И ЕТНОЛОГИЈУ	Жељко Вујадиновић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК	Бранко Летић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА КУЛТУРУ И УМЈЕТНОСТ	Љиљана Шево
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ЛИКОВНО И ГРАФИЧКО УРЕЂЕЊЕ	Миливоје Унковић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА НАСЕЉЕНА МЈЕСТА	Дражен Богић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ	Драго Бранковић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ШУМАРСТВО И ВОДОПРИВРЕДУ	Васкрсија Јањић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ПРАВО, ПРАВОСУЂЕ, УПРАВУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ	Снежана Савић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКЕ НАУКЕ	Драгољуб Мирјанић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА СПОРТ	Слободан Симовић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ТЕХНИЧКЕ НАУКЕ, ПРИВРЕДУ И ИНДУСТРИЈУ	Неђо Ђурић
СТРУЧНА РЕДАКЦИЈА ЗА ЦРКВЕ И РЕЛИГИЈУ	Предраг Пузовић

АУТОРИ ОДРЕДНИЦА, КАРАТА И ИЗВОРИ ФОТОГРАФИЈА

АУТОРИ ОДРЕДНИЦА

АБАЗОВИЋ, Добрила
АВДАЛОВИЋ, Велимир Б.
АДАМОВИЋ, Бранислав
АНДРИЋ, Славко
АСЕНТИЋ, Жељко
АТЛАГИЋ ОСТОЈИЋ, Татјана
БАБИЋ, Биљана
БАБИЋ, Борис
БАБИЋ, Јован
БАБИЋ, Миланка
БАБИЋ, Мирко
БАРАЋ, Драган
БАРИЋ, Желимир
БЕЈАТОВИЋ, Милан
БЛАГОЈЕВИЋ, Гордана
БЛАГОЈЕВИЋ, Лазар
БЛАГОЈЕВИЋ, Недељко
БЛАЖАНОВИЋ, Јово
БОБИЋ, Велимир
БОГДАН, Винко
БОГИЋ, Дражен
БОГОЈЕВИЋ, Светозар
БОЖИЋ, Бранислав
БОШКОВИЋ, Рајко
БРАНКОВИЋ, Бошко М.
БРАНКОВИЋ, Драго
БРАТИЋ, Радивоје
БУБРЕШКО, Тања
БУНДАЛО, Душка
БУНДАЛО, Златко
БУХА, Алекса
БУЦАЛО, Војин
ВАЖИЋ, Божо
ВАСИЛИЋ, Мико
ВАСИЉЕВИЋ, Зоран
ВАСИЋ, Драгиша Д.
ВЕСЕЛИНОВИЋ, Андрија
ВИДАКОВИЋ, Синиша Р.
ВИДАЧИЋ, Рената
ВИДОВИЋ, Стојко
ВИЛЕНДЕЧИЋ, Симеун
ВИШЊЕВАЦ, Драган
ВОЈВОДИЋ, Милан
ВРАЊЕШ, Александар
ВРАЧАР, Миле

ВРБНИЧАНИН, Сава
ВУЈАДИНОВИЋ, Жељко
ВУЈИНОВИЋ, Бојан
ВУЈИЋ, Живко
ВУЈИЋ, Милутин
ВУЈКОВИЋ, Сарита
ВУКАЈЛОВИЋ, Милорад
ВУКОВИЋ ДРАГИЧЕВИЋ, Тамара
ВУКОВИЋ, Марко
ВУЛИЋ, Душко
ВУЧИЋ, Јован
ВУЧКОВИЋ, Радомир Н.
ГАЗИБАРИЋ, Зоран
ГАЈАНОВИЋ, Вера
ГАЈЕВИЋ, Бранко
ГАЈИЋ, Предраг
ГАТАРИЋ, Ђорђе
ГЛИГОРИЋ, Сњежана
ГОВЕДАР, Зоран
ГОЈКОВИЋ, Перица
ГОЛИЈАНИН, Момчило
ГОЛИЋ, Небојша
ГОЛУБИЋ, Гордана
ГРКОВИЋ-МЕЈЏОР, Јасмина
ГРУБАЧИЋ, Слободан
ГРУЈИЋ, Жељко
ГРУЈИЋ, Ивана
ГРУЈИЋ, Радослав
ДАВИДОВИЋ, Драган
ДАВИДОВИЋ, Милка
ДАКИЋ, Пантелија
ДАМЈАНОВИЋ, Срђан
ДАНЕЛИШЕН, Драган
ДЕЛИЋ, Жељко
ДЕЛИЋ, Јован Л.
ДЕРИКУЋА, Тања
ДИКИЋ, Бранко
ДМИЧИЋ, Миле
ДОДИК, Санда
ДРАГАШ, Јелена
ДРАГИЧЕВИЋ, Павле
ДРАГОМИРОВИЋ, Драган
ДУРОЊИЋ, Татјана
ЂАКОВИЋ, Петар
ЂЕРИЋ, Анђелка

ЂЕРИЋ, Зоран
ЂУЗЕЛОВИЋ, Божана
ЂУКАНОВИЋ, Миленко
ЂУКИЋ, Богомир
ЂУКИЋ, Остоја
ЂУРАН, Горан
ЂУРИЋ РАДУЛОВИЋ, Озренка
ЂУРИЋ, Гордана
ЂУРИЋ, Неђо
ЂУРИЋ, Остоја
ЕКМЕЧИЋ, Милорад
ЕЛЕЗ, Велемир
ЕРАК, Немања
ЕРИЋ, Перо
ЕЋИМОВИЋ, Љубица
ЗЕЉИЋ, Миле
ЗУБАЦ, Зоран
ЗУКОВИЋ, Љубомир
ИВАНКОВИЋ, Раде
ИВАШТАНИН, Небојша
ИЛИЋ, Миле
ИМАМОВИЋ, Месуд
ИСАИЛОВИЋ, Невен
ЈАНДРИЋ, Славица
ЈАНКОВИЋ, Марко
ЈАНКОВИЋ, Слободан
ЈАЊИЋ, Васкрсија
ЈЕЊИЋ, Славиша
ЈЕЧМЕНИЦА, Дејан
ЈОВАНОВИЋ ЦВЕТКОВИЋ, Татјана
ЈОВАНОВИЋ, Милан
ЈОВАНОВИЋ, Раде
КАЛЕЗИЋ, Димитрије М.
КАРАН, Синиша
КАРАЦИЋ, Грујо
КАРИШИК, Јелена
КЕЊАЛОВИЋ, Милорад
КЕЦМАН, Лука
КЕЦМАНОВИЋ, Ненад
КЛИЧКОВИЋ, Рајко
КЉАЈИЋ, Дамир
КОВАЧЕВИЋ КОЈИЋ, Десанка
КОНСТАНТИНОВ, Косана
КОШУТИЋ, Данило
КРЕМЕНОВИЋ, Ванеса
КУЗМАНОВИЋ, Рајко
КУЈУНЦИЋ, Боро
КУЈУНЦИЋ, Славко
ЛАЂУШИЋ, Војко
ЛАЗАРЕВИЋ, Александар

ЛАЗАРЕВИЋ, Лазар
ЛАЗАРЕВИЋ, Слободанка
ЛАЈШИЋ, Татјана
ЛАКИЋ, Никола
ЛАТИНОВИЋ, Горан
ЛЕТИЋ, Бранко
ЛОЈОВИЋ, Милимир
ЛОПУШИНА, Марко
ЛУКИЋ, Владимир
ЛУКИЋ, Љиљана
ЛУКИЋ, Славољуб
ЉУБОЈЕ, Зоран
МАЛБАШИЋ, Владимир
МАРИЈАНАЦ, Здравко
МАРИЋ, Анто
МАРИЋ, Вељко
МАРИЋ, Ђуро
МАРИЋ, Илија
МАРИЋ, Мирко
МАРКАНОВИЋ, Славко
МАРКОВИЋ, Игнатије
МАРЧИЋ, Марио
МАСТИЛОВИЋ, Драга
МАЦАНОВИЋ, Драган
МАЧКИЋ, Зоран
МИЈАИЛОВИЋ, Јасна
МИЈАНОВИЋ, Зоран
МИЈАТОВИЋ, Драгутин
МИКИЋ, Ђорђе
МИКИЋ, Жарко
МИЛЕТИЋ, Остоја
МИЛИЈЕВИЋ, Светозар
МИЛИНКОВИЋ, Игор
МИЛИНЧИЋ, Јелена
МИЛОВАНОВИЋ, Манојло
МИЛОЈЕВИЋ, Бранкица
МИЛОЈЕВИЋ, Ранко
МИЛОШЕВИЋ, Боривоје
МИЛОШЕВИЋ, Драго
МИЛУТИНОВИЋ, Војислав
МИЛУТИНОВИЋ, Љубомир
МИРЈАНИЋ, Драгољуб
МИТРИЋ, Синиша
МИТРОВИЋ, Зоран
МИТРОВИЋ, Сретен
МИЋИЋ, Никола
МИХАЉЧИЋ, Раде
МЛАЂЕНОВИЋ, Славољуб
МОЈОВИЋ, Никола
МРЂА, Миле

НАГРАДИЋ, Слободан
НАДАЖДИН, Миливој
НЕШКОВИЋ, Симо
НИЈЕМЧЕВИЋ, Ђорђе
НИКОЛИЋ, Стака
НИНКОВИЋ, Нина
НОВАКОВИЋ, Душанка
ОБРАДОВИЋ, Видомир
ОБРЕНОВИЋ, Небојша
ОКИЋ, Милијана
ОСТОЈИЋ, Предраг
ПАВЛОВИЋ, Анђелка
ПАЈИЋ, Недељко
ПАНИЋ КАШАНСКИ, Драгица
ПАНЦИЋ, Ивана
ПАШИЋ, Милена
ПЕЈИЋ, Радмила
ПЕКИЋ, Радмило
ПЕРИЋ, Радосав
ПЕРОВИЋ, Ранко
ПЕТКОВИЋ, Саша
ПЕТРОВИЋ ЗЕЧИЋ, Љиља
ПЕТРОВИЋ, Миле
ПИЛИПОВИЋ, Радован
ПИЉИЋ, Мирко
ПЈЕВИЋ, Бранко
ПОПОВИЋ, Васо
ПОПОВИЋ, Гостимир
ПОПОВИЋ, Раде
ПОПОВИЋ, Ранко
ПОПОВИЋ, Саша
ПОРЧИЋ, Небојша
ПРАЛИЦА, Бранко
ПРЕДОЈЕВИЋ, Бранко
ПРЖУЉ, Данко
ПРЖУЉ, Мира
ПРОДАНОВИЋ, Алекса
ПУЗОВИЋ, Владислав
ПУЗОВИЋ, Предраг
ПУЈИЋ, Јелена
ПУЈИЋ, Саво
ПУРОВИЋ, Гордана
ПУХАЛО, Нада
РАДАНИЋ, Жељко
РАДИВОЈАЦ, Миленко
РАДИЋ, Дарко
РАДИШИЋ, Живко
РАДОВИЋ, Саша
РАДОШ, Јово
РАКАС АРАНЂЕЛОВИЋ, Наташа

РАШЕВИЋ, Драгана
РЕДАКЦИЈА ЕРС
РЕМЕТА, Бранислав
РЕМЕТИЋ, Слободан
РИСТИЋ, Лазо
РОДИЋ, Данијел
РУДИЋ, Срђан
САВАНОВИЋ, Жељко
САВИЋ, Мирко
САВИЋ, Мирослава
САВИЋ, Радослав Раде
САВИЋ, Снежана
САМАРЦИЋ, Глигор
САМАРЦИЋ, Младен
САРИЋ, Гордана
СИМОВИЋ, Владимир М.
СИМОВИЋ, Миодраг Н.
СИМОВИЋ, Слободан
СЛАДОЈЕ БОШЊАК, Биљана
СЛАДОЈЕВИЋ, Жељко
СМИЉАНИЋ, Аранђел
СОКАНОВИЋ, Саво
СПАСОЈЕВИЋ, Момчило
СРДИЋ, Љубица
СТАНЕТИЋ, Косана
СТАНЕТИЋ, Мирко
СТАНИЋ, Станко
СТАНКОВИЋ, Миленко
СТАНКОВИЋ, Миролуб
СТАНКОВИЋ, Стеван
СТАНОЈЕВИЋ, Добривоје
СТАРОВИЋ, Драгоје
СТИЈЕПИЋ, Раденко
СТОЈАКОВИЋ, Петар
СТОЈНИЋ, Бојан
СУБОТИН ГОЛУБОВИЋ, Татјана
СУБОТИЋ, Гојко
ТАЛИЈАН, Драго Ј.
ТАНАСИЋ, Срето
ТАСИЋ, Радоје
ТЕПАВЧЕВИЋ, Божо
ТЕПИЋ, Чедо
ТЕШИЋ, Сњежана
ТИШМА, Биљана
ТОДИЋ, Драго
ТОДОВИЋ, Миленко Мишо
ТОМАШ, Далибор П.
ТОМАШ, Рајко
ТОПАЛОВИЋ, Душан
ТОПИЋ, Бранка

ТОПИЋ, Бранко М.
ТОПИЋ, Дарио
ТОХОЉ, Мирослав
ТОШИЋ, Ђуро
ТРКУЉА, Јовица
ТРКУЉА, Родољуб
ТУБАКОВИЋ, Борко
ТУТЊЕВИЋ, Станиша
ЂЕРКЕТА, Миленко
ЂОСОВИЋ, Стево
ЂОЂКАЛО, Слободан
УНКОВИЋ, Миливоје
УРИЋ, Ненад
ФОСТИКОВ, Александра
ФОТИЋ, Александар
ХАМЗИЋ, Мирсад
ЏВИЈАНОВИЋ, Мирко

АУТОР КАРАТА

БАЈИЋ, Даворин

АУТОР ФОТОГРАФИЈА

Уз фотографије наведен је њихов извор.

ЏВИЈИЋ, Ранко
ЏВИЈИЋ, Сениша
ЏРНОГОРАЦ, Чедомир
ЧЕКИЋ, Љиљана
ЧОКОРИЛО, Радмила
ЧОМИЋ, Драган
ШЕВАРИКА, Весна
ШЕВО, Љиљана
ШЕЂЕРОВ ЗЕЧЕВИЋ, Дренка
ШИКМАН, Миле
ШИПКА, Милан
ШКРБИЋ, Петар
ШКУНДРИЋ, Бранко
ШОЈА, Слободан
ШУПИЋ, Небојша
ШУЂУР, Драган

ПРЕДГОВОР

У Предговору првог тома *Енциклопедије Републике Српске (ЕРС)*, поред осталог, детаљно су образложени карактер и садржај *Енциклопедије*, концепција њене израде и одређена конкретна рјешења. На крају, истакнуто је да у *ЕРС* „чињенице доминирају над вриједносним судовима, слободним коментарима и интерпретацијама. Ослобођена предрасуда и идеологија, *ЕРС* обухвата систематизована знања из разноврсних научних дисциплина, која немају само информативни карактер. Поред тога, она пружа преглед најзначајнијих тематских појмова, установа, догађаја, биографија истакнутих научника, културних посленика, умјетника, историјских и других личности“. Високи стандарди нису примијењени само на општа концепцијска рјешења и текстуални садржај енциклопедијских одредница, већ и на картографске и графичке прилоге, техничко уређење и штампу.

Већ у првом тому аутори, редактори и стручна служба суочили су се са неколико сложених тема које је требало обрадити у виду обимних макропедијских одредница: *Балканско полуострво, Бања Лука, Бијељина, Босна и Херцеговина...* Поједине теме у *ЕРС* први пут су енциклопедијски обрађене, а многе, такође први пут, сагледане су из перспективе Републике Српске. Искуства стечена у изради првог тома, уз прегалаштво ауторâ, редакторâ, уредника и стручне службе, омогућили су – само годину дана послије објављивања првог тома – завршетак и објављивање другог тома *ЕРС*.

Други том *ЕРС* (слова В и Г) садржи 1.450 одредница. Ради систематичности и прегледности, појединим одредницама придодати су, као пододреднице, текстови који би сами за себе такође представљали посебне одреднице (нпр.: одредница *Војни редови у Босанском пашалуку* садржи пододреднице: *Азани, Акинџије, Војнуци, Јаничари, Спахије* итд.). Највише пододредница заступљено је у одредницама о насељеним мјестима (као њихов саставни дио). То су текстови о школама, предшколским установама, домовима здравља, библиотекама, споменицима културе, вјерским објектима и археолошким локалитетима који се налазе на подручју тог насељеног мјеста. У другом тому садржане су укупно 222 придодате одреднице (пододреднице). Текст одредница прати 520 фотографија и 17 карата. На изради другог тома ангажована су 324 аутора, окупљена у 16 стручних редакција.

Рад на другом тому захтијевао је одређене концепцијске допуне, које су произашле из основног духа и интенције *ЕРС*. У настојању да се створи што потпунија слика о Републици Српској, у другом тому обрађени су, у виду посебних одредница, значајнији привредни субјекти који су радили или раде на простору Републике Српске. Посебне одреднице добили су и патријарси Српске православне цркве, с обзиром на то да се у њеном саставу налазе православне епархије на простору Републике Српске и Босне и Херцеговине. Одреднице које би према том начелу требало да буду садржане у првом тому *ЕРС* (нпр.: одреднице о патријарсима *Арсенију III, Арсенију IV* итд., као и одреднице о предузећима *Аутопревоз, Бања Лука; Боксит, Милићи* итд.), биће заступљене у додатном тому *ЕРС*. Фотографије појединих вјерских великодостојника су, због свог садржаја, заступљене у већем формату у односу на стандардне портретне фотографије у *ЕРС*. За детаљно сагледавање концепцијских поставки и конкретних рјешења за израду *ЕРС*, Редакција упућује читаоце на Предговор првог тома *ЕРС*.

Публикације енциклопедијског типа тешко могу остварити потпуну уједначеност у садржају и обради одредница, као и равномјерну заступљеност обухваћених области. У вези с тим, Редакција *ЕРС* свјесна је извјесних неуједначености и у *ЕРС*. Оне су произашле из самог концепта *ЕРС* и настојања да се у скоро свим подручјима представи простор Републике Српске у историјској димензији, као и од приступа ауторâ у обради одредница. И поред тога, реакције стручне јавности на први том *ЕРС* биле су у потпуности позитивне. Високи стандарди у изради *ЕРС*, остварени у њеном првом тому, у другом тому додатно су усавршавани. Као и послије објављивања првог тома, објављивање другог тома *ЕРС* омогућиће јавности да у доброј намјери укаже на евентуалне недостатке, пропусте и мањкавости, које ће Редакција настојати да отклони. Могуће чињеничне грешке биле би исправљене у наредним томовима или у додатном тому.

Досадашњи рад на изради *ЕРС* потврдио је њен статус као најзначајнијег научног пројекта у Републици Српској и најзахтјевнијег који је реализован или се реализује под окриљем Академије наука и умјетности Републике Српске. Тиме се комплетна реализација пројекта испоставља као нужни императив.

РЕДАКЦИЈА